

به زبان عربی، فارس و ترکی نگاشته شده‌اند» و «اگر بخواهیم بدانیم که در حوزه نقد و پژوهش‌های دینی موفق بوده‌ایم یا نه، باید گفت جا مانده‌ایم و در حال حاضر زبان انگلیسی زبان نقد و پژوهش‌های اسلامی و دینی ما شده است».

دبیر کمیته ناشران خارجی با اشاره به واژه کتاب گفت: «واژه کتاب کاملاً مربوط به حوزه تمدن اسلام است و آنچه مهم است این است که ما نقدهای خوبی در حوزه تمدن اسلامی داشته‌ایم مانند نقد تهافت الفلاسفه و تهافت التهاافت که این اثر هنوز هم مورد چالش است، چالشی که بین تفکر غرب و شرق جهان اسلام در جریان است». وی دربارهٔ کمبود پژوهش‌های مناسب در ایران گفت: «متأسفانه در حال حاضر در نمایشگاه کتاب تهران کمتر کتابی در حوزه نقد کتاب‌های دینی وجود دارد، در حالی که در نمایشگاه‌های دیگر در جهان اسلام آثار بسیاری از این دست وجود دارد و باید سعی کنیم نقدهایی که بر ما و اندیشه شیعی وجود دارد پاسخگو باشیم که متأسفانه در کشور ما تا به حال کاری این چنین صورت نگرفته است».

دبیر کمیته ناشران خارجی بیست و یکمین نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران با اشاره به فعالیت‌های انجام گرفته در حوزه پژوهش‌های دینی گفت: «میراث اسلامی و دینی ما به صورت فزاینده‌ای احیا شده و در حال احیا شدن است که پیش از این در این حجم نبوده، اما مشکلی در این بخش وجود دارد و آن سلیقه‌ای عمل کردن است و این سلیقه‌ای

عمل کردن باعث می‌شود که کارها به صورت هدفمند صورت نپذیرد و تولید علم نداشته باشیم» و دربارهٔ تولید علم با اشاره به فعالیت‌های اندیشمندان خارج از ایران چنین صحبت کرد: «آنچه مهم است، این است که ما فاصله زیادی با تولید علم داریم و دیگران همچون در حال حاضر نقش مهمی در معرفی حقوق اسلامی به جهان خارج از اسلام دارند و متأسفانه ما بسیار کم کار بوده‌ایم و به نظر می‌رسد حوزه‌هایی چون آنترپولوزی، تاریخ، رسم الخط قرآن و ... جای کار بسیار دارند».

وصفی افزود: «با این همه جای امیدواری وجود دارد، برای مثال دائرةالمعارف‌هایی که در طول این سی سال منتشر شده‌اند بسیار بااهمیت هستند و امیدواریم در سال آینده شاهد چاپ جلد اول دائرةالمعارف بزرگ اسلامی به زبان انگلیسی باشیم» و گفت: «چاپ این دائرةالمعارف توسط انتشارات بریل با چهارصد سال سابقه نشان می‌دهد که پژوهشگران ایرانی نخستین گام صعود به قله‌های جهانی را برای معرفی خود برداشته‌اند».

*

طرح تصحیح موسوعه

شیخ بهاء‌الدین عاملی (قدس سره)

سال ۱۴۳۰ ق مصادف با چهارصدمین وفات شیخ بهاء‌الدین محمد عاملی معروف به شیخ بهائی است. بهائی، عالمی ذوفنون بود و در دانش‌های مختلف چون کلام، علوم قرآن، علوم حدیث، فقه، اصول، ریاضیات، نجوم، ادبیات عرب، شعر

فارس و عربی آثاری از خود به جا گذاشت. مرکز احیای آثار اسلامی وابسته به پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به مناسبت چهارصدمین سال وفات شیخ بهائی در نظر دارد موسوعه آثار ایشان را تصحیح و منتشر کند. در اینجا طرح و ساختار ابتدایی این موسوعه ارائه می‌شود تا صاحب نظران و پژوهشیان مطالعه کنند و نظریات تکمیلی خود را به این مرکز ارائه دهند.

المدخل؛

- الجزء ۱. تفسیر القرآن؛
- الجزء ۲. علوم الحدیث؛
- الجزء ۳. الأریعون حدیثاً؛
- الجزء ۴. مفتاح الفلاح؛
- الجزء ۵. الحدیقة الهلالية؛
- الجزء ۶. حاشیة التهذیب و الفقیه؛
- الجزء ۷. مشرق الشمسین؛
- الجزء ۸. الحبل المتین (۱)؛
- الجزء ۹. الحبل المتین (۲)؛ فی المیراث؛

الجزء ۱۰. الإثنا عشریات الخمس؛

- الجزء ۱۱. جامع عباسی؛
- الجزء ۱۲. الرسائل الفقهیة (۱)؛
- الجزء ۱۳. الرسائل الفقهیة (۲)؛
- الجزء ۱۴. اصول الفقه؛
- الجزء ۱۵. النحو و البلاغة؛
- الجزء ۱۶. دیوان شعر (عربی)؛
- الجزء ۱۷. دیوان شعر (فارسی)؛
- الجزء ۱۸. الریاضیات و النجوم؛
- الجزء ۱۹. الكشکول (۱)؛
- الجزء ۲۰. الكشکول (۲)؛
- الجزء ۲۱. الكشکول (۳)؛
- الجزء ۲۲. الرسائل؛
- الجزء ۲۳. فواید متفرقه (۱)؛
- الجزء ۲۴. فواید متفرقه (۲)؛

الجزء ۲۵ . الفهارس العامة (۱)؛

الجزء ۲۶ . الفهارس العامة (۲) .

توضیحات:

۱ . مجموعه آثار بر اساس کتاب ها و

رساله های موجود شیخ بهائی طراحي شده، و گرنه تألیفات ایشان پیش از اینهاست .

۲ . ممکن است دو جلد دیگر شامل رساله های علوم غریبه و کلام و معارف به این مجموعه افزوده شود .

۳ . افزون بر مجلدات موسوعه، پنج جلد شناخت نامه شیخ بهائی شامل دو جلد به زبان فارسی، دو جلد عربی و یک جلد به زبان انگلیسی منتشر می شود .

۴ . حدود یک سوم آثار شیخ بهائی برای نخستین بار تصحیح می شود و تاکنون یا مخطوط مانده یا تنها چاپ سنگی شده بود .

۵ . پس از تحقیق و انتشار موسوعه شیخ بهائی موسوعه آثار والد و جد شیخ بهائی در ده مجلد منتشر می شود .

۶ . عنوان های مجلدات تک کتابی موسوعه بر اساس نام آنهاست و مجلدات چند رساله ای بر اساس موضوعات طراحي شده که ذیلاً نام رساله های این مجموعه ها آمده است .

الجزء ۱ . تفسیر القرآن، شامل:

عین الحیة، العروة الوثقی، دو حاشیه بر تفسیر بیضاوی، اجوبه مسائل تفسیری، تفسیر سوره حمد و حل کلام البیضاوی فی سورة الملک .

الجزء ۲ . علوم الحدیث، شامل:

الوجیزة فی علم الدراية، مشجّر الرجال الثقات، توضیح المقاصد، رساله فی محمد بن اسماعیل، اجازات، بلاغات، انهاءات و فوائد رجالی دیگر .

الجزء ۱۲ و ۱۳ . الرسائل الفقهيّة، شامل:

رساله کرّ (دو رساله)، جهة القبلة، سجود التلاوه، حواشی القواعد و الفوائد شهید اول، اجوبه مسائل شیخ صالح جزائری، اجوبه مسائل شاه عباس، ذبایح اهل کتاب، حریریه، حواشی الفرائض النصیریة، رساله در استحباب قرائت سوره در نماز، جواب سؤال حاکم جیلان، رساله فی التخییر بین الاتمام و القصر ... ، رساله فی منع الزوجه نفسها قبل الدخول عن الزوج ... ، حل عبارة قواعد الاحکام (دو رساله)، حاشیه اثنا عشریة صاحب معالم، المسائل الفقهيّة، اجوبه مسائل اللاهجي و حاشیه الارشاد .

الجزء ۱۴ . اصول الفقه، شامل:

زبدة الاصول و حواشی مؤلف بر آن و حاشیه الشرح العضدی علی المختصر

الحاجی .

الجزء ۱۵ . النحو و البلاغة، شامل:

الفوائد الصمدیة، حاشیه علی الشرح الخطائی علی مختصر التفتازانی و تهذیب البیان .

الجزء ۱۶ . دیوان شعر (عربی)،

شامل:

اشعار عربی شیخ که در کشکول و غیر آن نقل شده است .

الجزء ۱۷ . دیوان شعر (فارسی)،

شامل:

مثنوی نان و حلوا، مثنوی شیر و شکر و اشعار فارسی دیگر .

الجزء ۱۸ . الرياضیات و النجوم،

شامل:

خلاصة الحساب و حاشیه آن، صحیفه در اسطرلاب، حاشیه چغمینی، تحفه حاتمی، تشریح الافلاک و رساله فی انوار الكواكب مستفادة من الشمس .

الجزء ۲۳ و ۲۴ . فوائد متفرقه،

شامل:

نامه ها، تملک ها، لغزها و فوائد متفرقه دیگر .

مرکز احیای آثار اسلامی

مدیریت موسوعه شیخ بهایی